

I Bosnien græder voksne mænd over Peter Høeg

Der er stor interesse for dansk litteratur i udlandet. I onsdags var Dorte Nors nomineret til Man Booker International-prisen, og i næste uge er Kim Leine med i opløbet om Dublin Literary Award. Men hvordan ser vores bøger ud udefra? Mød fire udlændinge med et hjerte for danske bøger.

DAVID JACOBSEN TURNER, david.j.turner@jp.dk

Durdica Zlebacic Sørensen, herboende kroat, har oversat en række danske forfattere til kroatisk, blandt andre Karen Blixen. Her er hun fotograferet i det grønne værelse på baronessens museum. FOTO: TOBIAS NICOLAI

Michael Goldman, amerikansk tømrer og oversætter, har oversat en række danske forfattere til engelsk, blandt andet Knud Sørensens "Bondedigte", der på engelsk er udkommet som "Farming Dreams". FOTO: KENNETH LYSBJERG KOUSTRUP

»Jeg undrer mig tit over, hvordan I selv ser på jeres forfattere«

»Jeg fik en forespørgsel fra Bosnien om Peter Høeg. Min forlægger havde hørt fra bosniske flygtninge i USA, der efterspurgte ham på deres eget sprog. De havde læst ham i engelsk oversættelse derovre og var vilde med ham, så de ville have mere end "Frøken Smilla".

Min mand er dansklærer i gymnasiet, og han foreslog, at jeg skulle oversætte Høegs anden bog, "Fortællinger om Natten". Da jeg begyndte på arbejdet, vidste jeg, at det var det helt rigtige tidspunkt at udgive den bog i Bosnien. Der var så mange mennesker, især mænd, som gik og tænkte: "Hvem er jeg?", "hvem er vi?", og "er det okay at være anderledes?". En af historierne i den bog, "Spejlbillede af en ung mand i balance", handler netop om det.

Vi holdt et arrangement i en boghandel, hvor den blev læst op, og der stod voksne mænd og græd over fortællingen. De tog det meget personligt. Da kunne jeg se, hvor anderledes deres litteratursyn er fra det danske. Det samme skete, da jeg havde oversat Karen Blixens "Et vintereventyr", og vi læste "Peter og Rosa" højt i Zenica. Det er en meget multietnisk by. Vi stod i et katolsk menighedshus, hvor en muslimsk pige læste den højt for et kroatisk publikum, og det var helt utroligt, hvordan de tog den.

I Kroatien og Bosnien er de danske forfattere befriet for alle de der jantelovsting og de biografiske læsninger. Dernede ser de ikke Blixen som baronessen, men som en god fortæller. Det er det samme med Høeg. De ser hans bøger som stor fortællekunst, men i Danmark er der ingen, der taler om selve hans værk. Anmeldelserne handler om alt muligt andet end teksten.

Hans seneste bog, "Effekten af Susan", handler meget om København, og jeg var i tvivl om, hvilken glæde en læser i Zagreb ville have af den. Skulle man indlægge et kort over byen? Men min forlægger så helt anderledes på det. De kroatiske læsere synes, det er spændende at høre navnene på gaderne, de vil med til København, det er en rejse til et spændende sted med lyse nætter, som ikke længere er så langt væk fra os.

Jeg undrer mig tit over, hvordan I selv ser på jeres forfattere. Alle kroater vokser op med H.C. Andersen, både som bøger og børneteater. Hvert år bliver "Snedronningen" opført som en flot forestilling på et bjerg i Zagreb for børn. Men mine børnebørn her i Danmark har ikke noget særligt forhold til ham.«

»Knud Sørensen er ikke bare dansk litteratur, det er verdenslitteratur«

»Jeg lærte dansk, da jeg som stor dreng arbejdede på en gård i Glejbjerg. Jeg havde mødt en dansk pige, og jeg ville imponere hendes far ved at lære dansk på lyntid. Problemet var bare, at det danske, jeg lærte, var en dialekt, han alligevel ikke forstod.

Senere fandt jeg Knud Sørensens "Bondedigte" på kommunebiblioteket, og de gjorde stort indtryk på mig. Det er ikke bare dansk litteratur, det er verdenslitteratur. Når jeg læser ham, kan jeg mærke bøndernes tilværelse helt ind i knogler og krop. Sliddet, tilfredsheden og tragedien ved at skulle forlade slægtgården og det arbejde, man har foretaget sig i generationer. Den gamle levevis bor stadig inde i os, og måske burde vi ære den noget mere. Huske den, fejre den, give den plads.

Det, der skete i Danmark, skete også i USA. Efter Anden Verdenskrig blev 10 procent af befolkningen nødt til at flytte fra landet. Så jeg synes, hans digte fortjener flere læsere end de fem millioner, der læser dansk. De 800 millioner, der læser engelsk, skal også have dem, og det er jeg glad for at have muliggjort med bogen "Farming dreams".

Et af de digte, der gør størst indtryk på amerikanerne, er "Registreringsforretning", som jeg har givet titlen "Foreclosure": Det er et langt digt, der ganske sagte beskriver, hvordan en gård bliver nedlagt. Når jeg læ-

ser det op i USA, får lytterne tårer i øjnene. De genoplever, hvor hårdt det er at gå fra sit arbejde og det liv, man har bygget op. Han beskriver også en vinterdag med sne, hvor markerne er hvide, og bonden vil sprøjte dem brune og tænker: "Nu forbander de mig oppe på landevejen".

Jeg er 50 år gammel, og folk på min alder kan huske 70'erne, hvor mange små landbrug gik ned. Jeg bor i Massachusetts, hvor der også har været en gammel landbrugskultur, men på grund af de sænkede mælkepriser er de sidste mælkelandbrug ved at gå ned. I stedet kommer der sådan noget "community supported agriculture", hvor de lokale forbrugere køber økologiske grøntsager direkte fra landmanden.

Det er en anden ting, jeg beundrer Knud Sørensens for. Han skriver uden nostalgi. Sådan her var det, sådan er det ikke mere, og det er ikke kun sørgeligt.

Jeg var tømrer, før jeg blev oversætter, og jeg forestiller mig en dansk bog som et dansk hus. Det danske sprog er nøglen, som lader mig gå ind og se, hvordan det er bygget, og bagefter kan jeg gå over til byggegrunden og bygge det op igen, selv om jeg mangler nogle af materialerne. Og når en engelsktalende læser så bruger sin nøgle og går ind i tvillingehuset, vil vedkommendes oplevelse være tæt på den, som en dansk læser har i det danske hus.«

MENY

Vi holder af mad

PR. FLASKE

59.95

SPAR OP TIL 40.-

5 stjerner i BT

FRIT VALG

Frankrig. 75 cl. Literpris v/1 flaske 79,93.

Begge vine er fra Les Vignobles Foncalieu, som ligger nær Carcassonne i Sydfrankrig. Nøgleordet er kvalitet og at man er blandt Frankrigs absolut bedste kooperativer bekræftes af, at man i 2015 blev nummer 1 på det ansete tyske fagblad Weinwirtschaft.

SYDFRANSK ROSÉ OG CHARDONNAY

TOPKVALITET FRA LES VIGNOBLES FONCALIEU

HAUT VOL ROSÉ 2016

Bouqueten er frisk og har præg af især hindbær og jordbær. Smagen byder på indsmigende rød bærfrugt i fornem balance med meget diskret og forfriskende syre. Den fremtræder med en blid afrundet tørhed. Egner sig til lyse forretter, salater, fjerkræ og lyst kød. Den er også skøn alene og til lette grillede retter, gerne fisk.

CUVÉE DE BRIEU CHARDONNAY PAYS D'OC

Bouqueten er charmerende med præg af tropiske frugter, honningmelon og et strejf vanille. I smagen slår frugten fra druen godt igennem. Den fremtræder med en blid tørhed og et forfriskende strejf citrus sætter sammen med meget diskret og prikken over i-et. Egner sig til fisk, skaldyr, lyse forretter og helt lette hovedretter.

PR. BOX

149.95

CHOKPRIS

ZIN ZINFANDEL PUGLIA ELLER WINE MOB NERO D'AVOLA SICILIEN

Italien. 3 liter. Literpris v/1 box 49,98.

SUPER TIL GRILL

SWARTLAND WINERY BUSH LAND RESERVE

BIN 101 SHIRAZ CABERNET SAUVIGNON ELLER BIN 102 CHARDONNAY

Sydafrika. 3 liter. Literpris v/1 box 35,00.

PR. BOX

105.-

SPAR OP TIL 44.95

SUVERÆNT TILBUD PÅ NUGAN ESTATE

THIRD GENERATION SHIRAZ, THIRD GENERATION CHARDONNAY 2015, THIRD GENERATION SANGIOVESE SHIRAZ, THIRD GENERATION CABERNET SAUVIGNON ELLER KAMONA BAY SAUVIGNON BLANC

UGENS VIN Uge 6 2017
SØNDAGSAVISEN
5 stjerner i Søndagsavisen

Australien. 75 cl. Literpris v/1 flaske 53,33.

FRIT VALG

40.-